

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET PAVLOVIĆ protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 62744/19)

PRESUDA

STRASBOURG

17. prosinca 2024.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Pavlović protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,

Jovan Ilievski,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 62744/19) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljanin g. Rikard Pavlović („podnositelj zahtjeva”), koji je rođen 1966. godine i živi u Splitu i kojeg je zastupao g. T. Vukičević, odvjetnik u Splitu, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 28. studenoga 2019.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu,

očitovanja stranaka,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 26. studenoga 2024.,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Zahtjev se odnosi na odbijanje domaćih tijela da u postupku predstečajne nagodbe ispituju podnositeljevu prijavu potraživanja odvjetničkih naknada.

I. PRAVNA POZADINA PREDMETA

2. Postupak predstečajne nagodbe bio je uređen Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (dalje u tekstu: „Zakon o predstečajnoj nagodbi”), koji je stupio na snagu 1. listopada 2012.

3. Proglašeni ciljevi postupka predstečajne nagodbe bili su: (i) da se dužnicima koji imaju financijskih poteškoća omogući financijsko restrukturiranje kako bi ponovno postali solventni; i (ii) da se vjerovnicima omoguće povoljniji uvjeti namirenja njihovih tražbina od uvjeta u (redovnom) stečajnom postupku.

4. Postupak predstečajne nagodbe mogao se pokrenuti samo na prijedlog dužnika i vodio se pred domaćom agencijom za plaćanje FINA-om i nadležnim trgovačkim sudom.

5. Vjerovnici su morali svoje tražbine prijaviti u roku od trideset dana od objave priopćenja na mrežnoj stranici FINA-e da je protiv dužnika otvoren postupak predstečajne nagodbe. Dužnik je također morao izraditi popis svojih obveza prema vjerovnicima.

6. U skladu s člankom 54. Zakona o predstečajnoj nagodbi, takva prijava morala je sadržavati, među ostalim, „pravnu osnovu tražbine i njezinu visinu”

i „dokaz o postojanju tražbine i njezine visine”. Uz prijavu su se morali dostaviti dokumenti koji dokazuju tražbinu ili iz kojih tražbina proizlazi. Nepotpune prijave trebale su se odbaciti.

7. Prijavljene tražbine koje je dužnik prihvatio i tražbine navedene na njegovu popisu obveza trebale su se ispitati u postupku predstečajne nagodbe.

8. Dužnik i vjerovnici morali su se usuglasiti o planu financijskog restrukturiranja, koji je služio kao temelj za buduću nagodbu. Ako bi ga odobrio nadležni trgovački sud, plan bi postao pravomoćna sudska nagodba.

9. Člankom 71. Zakona o predstečajnoj nagodbi bilo je predviđeno da pravne posljedice otvaranja postupka predstečajne nagodbe nastaju za sve tražbine vjerovnika prema dužniku koje su nastale do otvaranja postupka osim tražbina izlučnih i razlučnih vjerovnika i privilegiranih tražbina.

10. Člankom 81. stavkom 2. bilo je predviđeno da nakon pravomoćnosti rješenja o potvrdi predstečajne nagodbe više nije moguće podnijeti tužbu ili pokrenuti bilo koji drugi postupak radi ostvarenja tražbina koje su nastale prije otvaranja postupka predstečajne nagodbe, a koje u tom postupku vjerovnici nisu prijavili niti ih je dužnik uvrstio u popis svojih obveza.

II. POSTUPAK PREDSTEČAJNE NAGODBE U PREDMETU PODNOSITELJA ZAHTJEVA

11. Dana 21. srpnja 2015. domaća agencija za plaćanje FINA otvorila je postupak predstečajne nagodbe nad društvom P. i pozvala vjerovnike da do 20. kolovoza 2015. prijave svoje tražbine.

12. Dana 19. kolovoza 2015. podnositelj je prijavio tražbinu u visini od 107.336,67 hrvatskih kuna (HRK; odnosno 14.246 eura (EUR)). Tražbina je odgovarala pravnim uslugama koje je kao odvjetnik pružio dotičnom društvu. Dostavio je popis postupaka u kojima je zastupao društvo, popis radnji koje je poduzeo u svakom postupku, obračun odvjetničke naknade za svaku izvršenu radnju, kao i obračun zakonskih zateznih kamata. Podnositelj je dostavio i razne dokumente iz tih postupaka kao dokaz da je te radnje doista i poduzeo.

13. U rješenju od 8. rujna 2015. FINA je utvrdila da dokumenti koje je podnositelj dostavio dokazuju postojanje poslovnog odnosa između njega i društva P., ali nisu „pravna osnova tražbine ni nedvojben dokaz o visini [tražbine]” (vidi stavak 6. ove presude). FINA je stoga pozvala podnositelja da dopuni svoju prijavu „pravnom osnovom tražbine, dokazom o postojanju tražbine i dokazom o visini tražbine” bez dodatnog pojašnjenja.

14. Dana 15. rujna 2015. podnositelj je u odgovoru naveo detaljno objašnjenje kako je, ovisno o vrijednosti predmeta spora u svakom predmetu, izračunao iznos odvjetničkih naknada u skladu s Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika.

15. Rješenjem od 6. listopada 2015. FINA je podnositeljevu prijavu odbacila jer nije dostavio „pravnu osnovu tražbine i dokaz o visini i postojanju tražbine”.

16. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu Ministarstvu financija tvrdeći da je pravna osnova njegove tražbine punomoć kojom ga je društvo P. ovlastilo da ga zastupa u postupcima navedenima u njegovoj prijavi.

17. Dana 21. ožujka 2016. Ministarstvo je odbilo njegovu žalbu. Smatralo je da podnositelj nije dostavio nikakve račune.

18. Podnositelj zahtjeva zatim je podnio upravnu tužbu na Upravnom sudu u Splitu protiv rješenja Ministarstva. Ponovio je svoje žalbene razloge (vidi stavak 16. ove presude), dodao da račun nije jedini dokaz o postojanju tražbine i njezinoj visini te zatražio da se kao svjedok sasluša direktor društva P.

19. Dana 31. ožujka 2017. Upravni sud odbio je podnositeljev tužbeni zahtjev. Presudio je da je postojala pravna osnova za odnos odvjetnika i stranke između podnositelja zahtjeva i društva P., ali da podnositelj nije dostavio dokaze o postojanju tražbine i njezinoj visini, kao što su računi ili ugovor o paušalnom plaćanju odvjetničkih usluga. Stoga nije bilo potrebno saslušati svjedoka kojega je predložio podnositelj.

20. Podnositelj zahtjeva podnio je žalbu tvrdeći da upravna i pravosudna tijela nisu dovela u pitanje činjenicu da je pružao pravne usluge društvu P. ni vjerodostojnost popratne dokumentacije koju je dostavio kao dokaz. Pozvao se i na domaću sudsku praksu prema kojoj račun nije dokaz osnovanosti tražbine.

21. Dana 15. veljače 2018. Visoki upravni sud odbio je podnositeljevu žalbu i potvrdio prvostupanjsku presudu. Presudio je da je podnositeljeva prijava [tražbine] opravdano odbačena jer podnositelj nije dostavio nikakve račune.

22. Podnositelj zahtjeva zatim je podnio ustavnu tužbu navodeći da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje i tvrdeći da odluke upravnih i pravosudnih tijela nisu obrazložene i da su proizvoljne.

23. Dana 15. svibnja 2019. Ustavni sud odbacio je njegovu ustavnu tužbu, a 29. svibnja 2019. obavijestio ga je o svom rješenju. Presudio je da su odluke upravnih i pravosudnih tijela bile dovoljno obrazložene i utemeljene na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnog prava.

III. PRIGOVORI

24. Podnositelj zahtjeva prigovorio je, na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije, da su odluke domaćih tijela bile proizvoljne, nedovoljno obrazložene i da su predstavljale pretjerani formalizam te su stoga dovele do povrede njegova prava na pristup sudu. Prigovorio je i povredi načela jednakosti stranaka u postupku jer je Upravni sud u Splitu odbio saslušati svjedoka kojega je on predložio (vidi stavke 18. – 19. ove presude).

25. Podnositelj zahtjeva prigovorio je i, na temelju članka 13. Konvencije, zbog odluke Ustavnog suda kojom je njegova ustavna tužba odbačena.

OCJENA SUDA

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE U POGLEDU PRISTUPA SUDU

A. Dopuštenost

26. Vlada je ustvrdila da se postupak predstečajne nagodbe ne odnosi na utvrđivanje „prava građanske naravi” i da je po svojoj prirodi nesporan (engl. *non-contentious*). Članak 6. stavak 1. Konvencije stoga nije primjenjiv jer njegova primjenjivost u građanskim stvarima ovisi o postojanju „spora” oko nekog prava građanske naravi priznatog domaćim pravom.

27. Sud prvo primjećuje da se postupak kojemu se prigovara nije sastojao samo od postupka predstečajne nagodbe već i od naknadnog upravnog spora i postupka pred Ustavnim sudom.

28. Nadalje ponavlja da prava dodijeljena domaćim zakonodavstvom mogu biti materijalna ili procesna ili, alternativno, kombinacija tih prava. Kada je neko materijalno pravo koje je priznato u domaćem pravu popraćeno procesnim pravom da se to pravo izvrši sudskim putem, ne može biti sumnje da to pravo postoji u smislu članka 6. stavka 1. (vidi *Regner protiv Češke Republike* [VV], br. 35289/11, stavci 101. – 102., 19. rujna 2017.).

29. Prema hrvatskom pravu, pravo odvjetnika na nagradu za njihov rad materijalno je pravo priznato člankom 18. stavkom 1. Zakona o odvjetništvu i popraćeno je procesnim pravom da se izvrši, obično podnošenjem tužbe građanskim sudovima. Pravo o kojem je riječ stoga je pravo „građanske naravi” i prema hrvatskom pravu i u smislu članka 6. stavka 1. Konvencije.

30. Uzimajući u obzir mjerodavne odredbe Zakona o predstečajnoj nagodbi, jasno je da se, kada je nad odvjetnikovom strankom otvoren postupak predstečajne nagodbe, materijalno pravo o kojem je riječ može utvrditi i izvršiti samo u tom postupku (vidi stavke 5., 7. i 9. – 10. ove presude).

31. U ovom predmetu između podnositelja i nadležnih upravnih tijela nastao je spor oko podnositeljeva popratnog procesnog prava na izvršenje njegova materijalnog prava kada je podnio žalbu protiv rješenja FINA-e kojim je njegova prijava tražbine odbačena (usporedi *Božić protiv Hrvatske*, br. 22457/02, stavak 26., 29. lipnja 2006.).

32. Prigovor Vlade stoga se mora odbaciti.

33. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

34. Sud primjećuje da je rješenje FINA-e kojim je podnositeljeva prijava tražbine odbačena jer je nepotpuna spriječilo podnositelja u ostvarivanju njegovog građanskog potraživanja protiv društva P. i u postupku predstečajne nagodbe i u bilo kojem drugom postupku (vidi stavak 10. ove presude). Ono je stoga predstavljalo ograničenje njegova prava na pristup sudu.

35. Mjerodavna načela koja proizlaze iz sudske prakse Suda o pravu na pristup sudu sažeta su u predmetu *Zubac protiv Hrvatske* ([VV], br. 40160/12, stavci 76. – 79. i 90. – 99., 5. travnja 2018.).

36. Sud primjećuje da su na temelju članka 54. Zakona o predstečajnoj nagodbi vjerovnici, pri prijavi tražbina, morali dostaviti „dokaz o postojanju tražbine i njezinoj visini” i da su domaća tijela u konačnici odbacila podnositeljevu prijavu jer nije ispunio taj zahtjev (vidi stavke 6., 13., 15. i 19. ove presude). Međutim, pojašnjenje o tome koje vrste dokumenata predstavljaju takav dokaz (računi, ugovor o paušalnom plaćanju odvjetničkih usluga) stiglo je prekasno (vidi stavke 17., 19. i 21. ove presude), odnosno u trenutku kada podnositelj više nije mogao dopuniti svoju prijavu tražbine, pri čemu se podrazumijeva da u rješenju od 8. rujna 2015. FINA nije navela vrstu traženih dokumenata (vidi stavak 13. ove presude).

37. S obzirom na to da Vlada nije pružila nikakve primjere iz sudske prakse ili bilo koje druge materijale (primjerice, upute FINA-e, standardizirane obrasce itd.) koji su postojali u relevantno vrijeme, a iz kojih je podnositelj zahtjeva mogao saznati koje dokumente mora dostaviti uz svoju prijavu tražbine da bi ispunio navedeni zahtjev, Sud utvrđuje da taj zahtjev nije bio predvidljiv. Posljedično ograničenje njegova prava na pristup sudu zbog neispunjavanja tog zahtjeva stoga je bilo nerazmjerno te je dovelo do povrede tog prava.

38. Stoga je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

II. OSTALI PRIGOVORI

39. Podnositelj zahtjeva iznio je i druge prigovore na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije i na temelju članka 13. Konvencije (vidi stavke 24. – 25. ove presude). Uzimajući u obzir činjenice predmeta, podneske stranaka i svoja gora navedena utvrđenja, Sud smatra da se treba smatrati da su ti prigovori obuhvaćeni podnositeljevim prigovorom o pristupu sudu. Sud stoga smatra da je ispitao glavno pravno pitanje otvoreno u predmetu i da nije potrebno ispitati te preostale prigovore (vidi *Centar za pravna istraživanja u ime Valentina Câmpeanua protiv Rumunjske* [VV], br. 47848/08, stavak 156., ECHR 2014).

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

40. Podnositelj zahtjeva potraživao je 14.408 eura (EUR) na ime naknade imovinske štete i 10.000 eura na ime naknade neimovinske štete. Potraživao je i 1.985 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i 1.327 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom.

41. Vlada je osporila ta potraživanja.

42. Sud smatra da ne može nagađati je li podnositeljeva tražbina protiv društva P. bila osnovana ni koji je u konačnici mogao biti ishod da je ispitana u postupku predstečajne nagodbe. Sud stoga ne nalazi dostatnu uzročno-posljedičnu vezu između utvrđene povrede i navodne imovinske štete. Stoga odbacuje taj zahtjev.

43. S druge strane, Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 8.300 eura na ime naknade neimovinske štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

44. Kad je riječ o troškovima i izdacima, Sud prvo primjećuje da se podnositelj zahtjeva, koji je odvjetnik, sam zastupao pred domaćim sudovima i da je sam podnio zahtjev Sudu. Sud mu stoga dosuđuje iznos od 830 eura za očitovanje od 11. lipnja 2021., koje je izradio njegov pravni zastupnik, uvećan za sve poreze koji bi se podnositelju mogli zaračunati na taj iznos.

45. Budući da podnositelj zahtjeva nije specificirao svoj zahtjev za troškove i izdatke niti je dostavio bilo kakve dokumente kojima ga potkrepljuje iako je bio pozvan to učiniti, Sud ne može utvrditi iznos njegovih poštanskih troškova (ako ih ima), je li platio bilo kakve upravne ili sudske pristojbe u domaćem postupku ni je li imao troškove prijevoda u postupku pred Sudom. Stoga mu ne dosuđuje nikakav iznos po toj osnovi.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je prigovor na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije o pristupu sudu dopušten
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u pogledu pristupa sudu
3. *presuđuje* da nije potrebno ispitati dopuštenost i osnovanost preostalih prigovora
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:
 - (i) 8.300 EUR (osam tisuća tristo eura) na ime naknade neimovinske štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati

PRESUDA PAVLOVIĆ protiv HRVATSKE

(ii) 830 EUR (osamsto trideset eura) na ime troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koje bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva

(b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda

5. odbija preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 17. prosinca 2024. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika suda.

Dorothee von Arnim
zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524